

Programrapport

Programmets namn: Förskolläraryrket	Ladokkod: LGFÖR20v
Antal högskolepoäng: 210 hp	Årskull LGFÖR20v Borås och Skövde
Programansvarig: Camilla Carlsson	

Svarsfrekvens: 52 % (25 av 48 studenter fördelade 14 st i Borås och 34 i Skövde). Två påminnelser är skickade. Enkäten genomfördes genom Sunet Survey och består av 20 frågor (kommentarsfält finns till samtliga frågor) varav 3 frågor helt bygger på frisvar.

Underlag som har beaktats: Kursrapporter, minnesanteckningar från programråd, lärarresurser, studentgruppens genomströmning och avhopp.

Genomströmning

Enligt den statistik som denna rapport skall grunda sig på så var det 34 studenter registrerade i Borås vid terminsstart våren 2020 och 17 studenter registrerade på sista kursen "Examensarbete Att utforska pedagogiskt arbete för förskollärare 15 hp". Av dessa tog 12 studenter examen. I Skövde var det 53 registrerade studenter vid kursstart och 34 studenter registrerade på sista kursen. Av dessa tog 27 studenter examen. Med examen här avses de studenter som under perioden har en utfärdad examen som är relaterad till kurspaketeringen och där utfärdandedatum faller inom terminen. Det förekommer att studenter har justeringar att göra på sitt examensarbete innan det blir godkänt och därefter tar även dessa studenter ut sin examen. Dessa studenter finns dock inte medräknade i den statistiken, vilket är viktigt att notera. Det kan därför se ut som det är få studenter som tar examen. I Borås var det till exempel 14 studenter som hade full poäng i termin 7, men alltså enligt statistiken 12 som tog examen. Motsvarande siffra i Skövde var 32 studenter med full poäng i termin 7 och 27 som tog examen.

Det finns också en del studenter som saknar någon poäng som de kommer att ta så fort tillfälle ges. I Borås är det 5 studenter som har några få poäng upp till en termins studier kvar att slutföra innan examen och i Skövde motsvarande 7 studenter.

Studieavbrott och uppehåll

Avbrotten sker mest i början av programmet. De avbrott som görs i början av programmet, skulle kunna bero på att studenterna helt enkelt är osäkra på sitt studieval. I Borås var det totalt 9 studenter som gjorde antingen avbrott, uppehåll eller bortfall i studierna redan i första terminen och 10 avbrott i Skövde under första terminen. Denna kull fick endast några

veckor campusförelagd undervisning innan utbildningen gick över till distans pga Covid-19. Eftersom vi ser att det är ett något större bortfall i termin 1 i denna kull jämfört med tidigare, så skulle det kunna vara en trolig orsak. Studierna blev inte så som studenterna förväntade sig. De hade ju inte valt en distansutbildning.

Förkunskapskraven blir fler och kraven ökar, och alla når inte upp till dessa, vilket också är en orsak till att antalet studenter blir färre ju längre in i programmet de kommer. Vi har diskuterat våra förkunskapskrav med FOU-nämnden men de liksom vi anser att de är bra och bidrar till en god kvalitet.

I samband med underlag för programrapporter har tagits fram så har det framkommit att många avhopp tycks ske tidigt i utbildningen. Med anledning av det gavs vårterminen 2023 ett uppdrag till en av lärarna på intuitionen, att per telefon kontakta förstaårsstudenter kring orsaker till studieavbrott i lärarytbildningarna. Syftet är att öka kvarvaron och genomströmningen. Orsaker till avhopp var av varierade slag, bla; brist på intresse, flytt till annan ort, svårt med pendling, osäkerhet kring studieval, hög andel undervisning på distans och via zoom, sociala aspekter t. ex svårt knyta kontakter, allt för intensivt och stor skillnad från gymnasiestudier, ekonomiska orsaker, jobberbjudanden.

Från och med höstterminen 2020 (när denna kull började termin 2) fördes nya regler in i kursplanerna, där en begränsning av antalet examinationstillfällen angavs till 5 för varje kurs. Ett förbrukat examinationstillfälle är en examination där studenten har fått betyg (U/G/VG). Vi lägger ut anslag till studenterna 1 ggr/termin där vi påminner om förkunskapskrav och hur de 5 examinationstillfällena är fördelade under 1,5 år och att det är viktigt att studenterna har god framförförhållning i sina studier. Vi arbetar med att bli tydligare med att informera om varför vi har förkunskapskrav och att dessa finns för att de behövs och att det finns en progression i utbildningen. Vi ger information om det vid kursintroduktioner. Förkunskapskraven finns publicerade på studenternas egen programportal i Canvas, i varje kursyta på Canvas samt i kursplanerna på kurs- och programtorget på hb.se.

Studenternas möjlighet till ansvar och delaktighet

I programvärderingen finns en fråga som handlar om studenterna haft möjlighet till ansvar och delaktighet under utbildningen, här svarar 32 % svarar stämmer helt, 36 % svarar stämmer ganska bra" och 32 % svarar stämmer delvis.

Studenterna har haft möjlighet att engagera sig i programråd och utbildningsutskott där studentkåren har representation.

Programråd: Studentkullen har haft en studentrepresentant från Borås med i programrådet. Det har varit svårare att rekrytera studenter under pandemin, då det naturliga fysiska mötet uteblivit. Under programkullens studietid har vi i rådet haft 11 möten och behandlat nedanstående områden där vi till i stort sett varje möte bjudit in en representant från högskolan respektive kommunens förskolor som berättat kring "temaområdet" vi haft fokus på vid mötet. Innehållspunkter har varit: Estetiska lärprocesser, övergång förskola till

förskoleklass samt introduktion i förskolan, omsorg, utveckling och lärande, VFU och övningsförskolor, bedömning och kartläggning av barn i förskolan, hållbar utveckling, interkulturalitet, VFU och övningsförskolor, alumner, interaktiva rummet, presentation av ett pågående projekt inom förskolläraryrket "Education has to be a risky business" samt kön, sexualitet, identitet och relationer.

Innehåll från programråden tar vi med vidare för diskussion i programutvecklingsgruppen. Bland annat har frågan om att låta våra VFU-studenter få mer utrymme för självständighet förts vidare. Vi har diskuterat ett tidigare koncept där studenten i en senare VFU-period hade en självständig vecka, under vilken studenten tog över VFU-lärares arbetsuppgifter. Det finns i nuläget en osäkerhet hos VFU-lärare kring hur mycket ansvar studenten får ta och studenter upplever att de inte får chansen till självständigt agerande. Det kan handla om samverkan med vårdnadshavare och konfliktlösning mellan barn. I dessa situationer är VFU-lärare och arbetslag många gånger steget före och går in och tar över när studenterna försöker agera självständigt. Vi har inte fattat beslut kring en självständig vecka, utan istället valt att uppmuntra VFU-lärarna att hålla sig lite mer i bakgrunden och släppa fram studenterna under hela VFU-perioden och tänka utifrån att studenterna i stort sett skulle kunna vara deras kollegor. Något vi också diskuterat, i så väl programråd som i programutvecklingsgruppen, är att studenterna under sin VFU behöver få ökad insikt i förskollärares utvidgade ansvar. Vår målsättning är att det i varje kurs skall finnas med mål som berör yrkesprofessionalitet för att det skall examineras.

Vid tillfället då vi bjöd in alumner till rådet så lyssnade vi in vad de nu yrkesverksamma fd studenterna anser krävs av en förskollärare när denna är färdigutbildad och får en anställning. Alumnerna berättade om upplevelsen att gå från student till förskollärare, vi diskuterade förskolläraryrketens kvalitet och innehåll i relation till förskollärares uppdrag och förutsättningar i verksamheten i relation till förskollärares uppdrag. Alumnerna ansåg att utbildningen är bra och ger dem goda förutsättningar och kunskaper, de känner sig rustade för att möta uppdraget efter utbildningen. De hade önskat att de haft mer kunskaper i konflikthantering och ledarskap i utbildningen, samt inom specialpedagogik. Konflikthantering och ledarskap är områden vi lagt in mer undervisning i och som aktuell studentgrupp fått ta del av främst i termin 6 och 7. Det som alumnerna förde fram gällande ytterligare kunskaper i ovanstående ämnen, överensstämmer med det som framkommer i kursvärderingarna (mer om det skrivs senare i denna rapport).

Kursvärdering: Efter varje kurs genomförs en kursvärdering i enkätform som sammanställs i en kursrapport. Dessa kursrapporter har även beaktats i denna programrapport. I kurser över 15 hp genomförs även en mittkursvärdering, antingen i enkätform eller via gemensam träff med studenterna.

Utöver kursvärderingar och mittkursvärdering så finns givetvis möjlighet för studenterna att löpande under kursernas gång föra fram synpunkter till kursansvariga och lärarlag, vilket studenterna gör. Det har tidigare funnits en otydlighet både för lärare och studenter

gällande var dessa kursrapporter återfinns och var studenterna för aktuell kurs sedan skall kunna ta del av resultatet av den rapport de själva bidragit till genom att svara på enkäten. Högskolan har från ht-20 format nya rutiner för detta, vilket varit efterlängtat av oss alla. Nu finns kursrapporterna samlade på en gemensam Canvasyta och programrapporterna finns på kurs- och programtorget. I programutvecklingsgruppen har vi lärare diskuterat hur vi kan höja svarsfrekvensen i kursvärderingar. Förutom påminnelser så har vi under studentkullens utbildningstid blivit tydligare med att vid kursintroduktionen ge exempel på vad tidigare studenter har haft för önskemål i kursen, såväl på innehåll som på upplägg. Därefter har vi visat vad i kursen vi har anpassat utifrån dessa tidigare önskemål. Vi kan se en viss ökning av svarsfrekvensen i våra kurs och programvärderingar. Kanske ett resultat av att vi lagt extra tid att påminna och lyfta detta till studenterna, så att de nu ser en poäng med att svara på enkäterna. Kanske ett resultat av att 68 % av studenterna svarade "stämmer ganska bra" resp "stämmer helt" på frågan om "möjligheten till ansvar och delaktighet", det bör vi se som positivt.

Kursplanering: Studenterna bjuds också in till kursplanering några veckor innan kursstart. Här finns möjlighet för studenterna att komma med synpunkter inför kommande kurs, vilket nyttjats av flera studenter, men tyvärr kommer inte alla till dessa tillfällen. Vi har dock märkt av en ökning av antalet studenter som medverkat vid dessa i samband med att kursplaneringarna hållits digitalt via zoom, vilket gjorts med anledning av Covid-19. Flera kurser har fortsatt med kursplanering digitalt, dels för att möjliggöra för alla att kunna delta (även om de är sjuka) samt att vi spar resurser och kan starta upp i två orter samtidigt.

Sambanden mellan programmets kurser samt mellan examensmål, lärandemål undervisningsformer och examinationer

Programmets innehåll har varit relevant i förhållande till utbildningsmålen. Här anger 16 % stämmer helt och 44 % stämmer ganska bra. Det är färre som anger stämmer helt på den frågan, än vad det annars brukar vara. Vad det beror på är svårt att säga, men det skulle kunna vara så att det påverkar att de har haft den mesta delen av undervisningen på distans pga Covidanpassningarna. Något som lyfts fram är önskan om mer praktisk undervisning, vilket denna kull fått mindre av pga pandemin, då vi inte fick träffas fysiskt och ha de praktiska workshop, som vi annars har i programmet. Flera studenter påtalar att de ibland upplever att undervisningen är på "fel nivå" och önskar mer direkt koppling till hur de praktiskt skall undervisa i ämnet tillsammans med barnen. Detta är något vi diskuterat på våra programutvecklingsmöten, men står fast vid att studenterna behöver goda egna kunskaper i dessa ämnen för att själva förstå och kunna förklara för barnen. Men självklart även i kombination med praktiska övningar.

"Skulle vara roligt om det va lite fler kurser som gällde barnen. Vissa kurser som matematik, biologi, teknik och kemi blir lite väl mycket fokus på svåra grejer som är på högstadiet och gymnasienivå. Skulle vara uppskattat att fokuserar mer på det som berör barnen i de åldrar vi ska arbeta med. Vore också roligt om vi hade haft en längre

kurs i specialpedagogik då jag anser att det var alldeles för lite vi fick med oss om något som är så oerhört viktigt.

”Jag anser att bland annat matematiken och naturvetenskapen var på för hög nivå då vi utbildar oss till förskollärare och inte högstadielärare.”

Även i kursvärderingen för termin 4 ”Barn, naturvetenskap och teknik, 30hp” framträder att studenterna upplever innehållet kring främst kemi och fysik på allt för svår och hög teoretisk nivå. Här framkommer också att studenternas förkunskaper inte är tillräckliga för att tillgodogöra sig kursens innehåll. Studenterna i Skövde skriver om fysiken att de ”glömt det från skolan” och att ”nivån var högre än högstadiet vilket innebar att allt fick läsas om på nytt”.

Eftersom likdanande kommentarer framträder ofta i programvärdering (inte endast pga distanslösningar) så kan det vara relevant att dels fundera över fördelar respektive nackdelar med att samla all naturkunskap och teknik i en 30 hp kurs respektive att lägga in naturvetenskap i fler kurser. Vi har tidigare diskuterat kursens innehåll och upplägg men då kommit fram till att studenterna behöver dessa kunskaper för att sedan i sin tur kunna undervisa vetgiriga förskolebarn. Upplevelsen studenterna har är dock att vissa delar är allt för teoretiska och på en för hög och avancerad nivå. Vi har flera praktiska inslag som workshops och laborationer, men detta är också något som ibland väljs bort av studenterna, om det inte anges att det är ”obligatoriskt”. Det är samma dilemma nationellt, studenter väljer bort icke obligatoriska moment och när de sedan slutar sin utbildning blir de varse att de saknar det. Hur skall vi inspirera och motivera studenterna att komma till undervisningen, det är en fråga vi ständigt arbetar med. I skrivande stund har vi programansvariga nationellt skickat ut en enkät till våra studenter som rör just detta. Det skall bli spännande att få ta del av resultatet sedan.

Undervisningsformerna i programmets kurser har stämt väl överens med utbildningsmålen och hjälpt studenterna i måluppfyllelse, 76 % anger svarsalternativen ”stämmer helt” respektive ”stämmer ganska bra”. Variation av undervisningsaktiviteter likväl som variationen av examinationer är något som uppskattas. En varierad och lustfylld utbildning men som sagt, fler praktiska moment önskas. Som tidigare angetts har denna studentkull drabbats hårt av Covid 19 anpassningarna och de praktiska momenten främst estetiska området (dans, musik, drama, textil och bild) som annars finns i utbildningen har fått göras om för att fungera på distans, under den värsta pandemisituationen. Detta har så klart påverkat studenterna, men trots reaktioner kring de praktiska momenten som gjordes om till distanslösningar så har vi fått ett gott betyg från studenterna när det gäller Covid-19 anpassningarna. I kursvärderingar och i programvärderingen så framgår att vi skött det hela mycket bra och att vi snabbt gjorde om och kom med alternativa lösningar. Många kommentarer i kursvärderingarna är positiva till distansstudierna och lyfter bland annat fram möjligheten att lyssna till inspelade föreläsningar, att kunna lyssna om vid behov, slippa pendla och kunna studera trots vård av barn.

Vi har ett pågående arbete i programutvecklingsgruppen där vi ser över innehåll, progression och överlappningar mellan kurser. Vid våra programutvecklingsmöten har lärarlag fått presentera sina kurser. En kurs i taget och vi har på så vis fått en bättre förståelse och kunskap för kurserna i programmet, vilket är en förutsättning för att få en fin progression. Exempelvis granskade vi matematikprogressionen under höstterminen-21 och några justeringar gjordes kring litteratur, undervisningsform och examination. Det är en ständig process som vi hela tiden behöver arbeta med. Vi har också noterat att vi som undervisar ofta ser progressionen tydligt, men vi behöver bli bättre på att benämna, visa och poängtera det för att studenterna också skall märka av den. I programmet har vi också ett antal lokala mål som handlar om inkludering, hållbar utveckling, estetiska läroprocesser, inkludering, digitala verktyg och informationssökning. Dessa mål beaktas i kurserna och en progression finns. I programvärderingen svarar 24 % "stämmer helt" och 44 % "ganska bra" och 32% "stämmer delvis", när det gäller frågan om de ser kontinuitet och progression mellan kurserna i programmet.

I tidigare kursvärderingar för första terminen utbildningsvetenskaplig kärna 30hp (UVK1) har studenter reagerat över att det är en stor, svår och rörig kurs med mycket innehåll. Inför VT-19 gjordes en relativt omfattande revidering såväl i innehåll, undervisningsformer och examinationer. Vi hade provat den en termin, när det var dags för denna kull att starta programmet. Kursen delades in i block och fick en tydligare struktur. Kursrapporten visar att de förändringar som gjordes i kursen bidrog positivt, men studenterna saknar fortfarande tillhörigheten till förskolläraryrket. Förskollärestudenterna samläste denna kurs med samtliga lärarprogram. Studenterna är helt nya och för flertalet är högskolestudier helt nytt och det är därför mycket för dem att få grepp om under den första terminen. Vi har sett ett behov av att förändra termin 1 (UVK1) så att studenterna tidigare känner en tillhörighet till sin programgrupp och tidigt får en inblick i vad förskolläraryrket innebär. Vi har arbetat vidare med kursrevidering och när denna studentkull startade termin 6 (ht-22), så hade vi just fått klart en reviderad kursplan för UVK1 med en programspecifik kurs för förskollärare 15 hp, därefter följer 15 hp UVK1:2 som är programgemensam med de övriga lärarutbildningarna. Vi ser att det blivit mycket bättre och har nu även till programstarten ht-23 gjort ytterligare förändringar i den programspecifika kursplanen. Det vi gjort är bland annat att minska antalet examinationer och ännu mer programinriktat. Vi tror att det kommer bli bättre på alla sätt och en tydligare koppling till förskolläraryrket.

Synpunkter på litteraturen finns, där några kommentarer handlar om att vissa källor inte nyttjats så mycket under utbildningen. En kommentar handlar också om att vissa källor måste finnas med i vissa inlämningar för att få godkänt:

"Känner att vi lagt mycket pengar på litteratur som man knappt använt och inte alls haft nytta av, endast för att just den referensen MÅSTE finnas med i en inlämning. Det här med att vissa referenser MÅSTE finnas med anser jag vara onödigt, så länge man

får med den information som ska finnas anser jag att vilken litteratur som helst kan få vara godkänt. Förstår inte poängen med detta.”

Det finns en poäng i det studenten skriver här, det blir en form av kontrollfunktion från läraren att säkerställa att studenterna fått med sig innehåll från specifik litteratur. Vi kan dock ändå inte veta hur mycket av innehållet studenten läser och tar in. Vi ser ibland texter från studenter där referenser lagts in utan vidare sammanhang. Det tyder på att de inte har förståelse för det de läst. Kanske bara ”skummat” litteraturen och tagit in en referens för att de ”måste”. Vi vet att flera studenter inte tar till sig litteraturen och det är svårt att veta hur vi bäst skall hantera detta. Ett projekt ”Riskfylld utbildning” från ”rektors strategiska medel” har just avslutats hos oss på förskollärarytbildningen, men vi kommer arbeta vidare med det. Syftet är att arbeta för att få studenter att ta mer eget ansvar och våga lita till sin egen förmåga. Fokus riktas på oss lärare och vårt förhållningssätt och bemötande, som påverkar undervisningen vi ger och de examinationsuppgifter vi designar. Hur skapar vi en undervisningsmiljö där studenterna vågar utmana och utmanas, där det finns högt i tak och utrymme att ta egna initiativ och ansvar?

Vi är medvetna om att det är mycket litteratur och har under det senaste året försökt att reducera mängden kurslitteratur. 74 % anger svarsalternativ stämmer helt respektive stämmer ganska bra på att litteratur och annat material har varit ett stöd för lärandet.

60 % av studenterna anger att de lagt mellan 30-40 h på studier under sin studietid, 24 % anger att de ägnat över 40h. Det är en ständig fråga för oss lärare hur vi får engagerade studenter med eget driv och motivation till sina studier. Utbildningen handlar inte om att bara beta av högskolepoäng, utan att ta till sig de kunskaper, färdigheter, värderingsförmågor och förhållningssätt som krävs för att bli en kompetent förskollärare, som klarar de påfrestningar och utmaningar som kommer behövas i professionen.

Studenterna går en högskoleutbildning och krav på tal och skrift är viktigt i framtida lärarrollen. I så gott som samtliga kursplaner finns kursmål som rör just detta, vilket vi anser är ett viktigt kursmål. Studenterna har fått stöd under sin utbildning inom området på många olika sätt. Talverkstäder i termin 1 finns som främst fokuserar på just att tala, sedan kontinuerligt stöd i att skriva akademiskt. Vid revideringen av termin 1 satte vi in handledning kring akademiskt skrivande och det finns även språkverkstan som studenter kan vända sig till för att få stöd. Vi upplever dock inte att de studenter som är i behov av det extra stödet, tar vara på det stöd de kan få i tillräckligt hög grad. Det vi ser är att vi bland annat behöver bli bättre på att följa upp det arbete vi lägger i termin 1. Där lägger vi grunden till studenternas fortsatta tal och skrivförmåga. Vi har haft möte och samtal med språkverkstan i Skövde kring det, eftersom de reagerar på studenternas bristande kunskaper. Språkverkstan kommer framöver att presentera sig inledningsvis i samband med kursintroduktionerna. Detta i hopp om att studenterna blir påminda om att de kan ta en kontakt och få hjälp i tid med sitt språk.

Forskningsanknytning i programmet

I programmet har studenterna haft undervisning av både adjunkter, lektorer och doktorander, men inga professorer eller docenter.

Antal lärartimmar fördelar sig relativt lika procentuellt mellan de två orterna. 31-34% utgörs av lektorstimmar, 67% av adjunkter och enligt statistiken 0% doktorander. Statistiken ger här missvisade siffror gällande doktorander, eftersom de registreras som adjunkter om de doktorerar på mindre än 100%, vilket flera av våra doktorander gör. Inga docenter eller professorer har undervisat i programmet. Det är svårt med rekrytering av lärare över lag och vi har få professorer kopplade till programmet. Relevant forskning, forskningsprojekt och resultat av dessa presenteras till studenterna främst vid föreläsningar, men också vid seminarier och workshops. Både nationell och internationell forskning lyfts i utbildningen. I programmet har vi doktorander som är i en pågående forskningsprocess samt adjunkter som på olika sätt deltar i forskningsprojekt utifrån sin kompetens. Programmet forskningsanknyts också genom kurslitteratur, avhandlingar och vetenskapliga artiklar inom de olika områden och ämnen som ingår i programmet. En progression finns i programmet från termin 1 till termin 7, när det gäller forskning och vetenskapliga metoder. Studenterna får praktiskt tillämpa olika forskningsmetoder och lära sig att söka, läsa, analysera och presentera vetenskapliga artiklar och i sitt examensarbete slutligen visa på praktisk tillämpning.

I programvärderingen anger 92 % av studenterna svarsalternativ "stämmer helt" respektive "stämmer ganska bra", på frågan om de fått ökad kunskap och förståelse för forskning. På frågan om de utvecklat sitt kritiska tänkande, svarar 84% "stämmer helt" respektive "stämmer ganska bra". När det gäller frågan om de anser att de utvecklat sitt vetenskapliga förhållningssätt är svaren fördelade på 25 % "stämmer helt", 76 % "stämmer ganska bra" och 8 % "delvis".

"Jag har fått mer kunskap om att det man gör i förskolan, faktiskt har ett vetenskapligt tänk bakom, det var något jag inte visste innan! och att man måste hålla sig uppdaterad kring forskning i sin yrkesroll."

"Jag hade innan kursen inte så stor inblick i forskning kring inom förskolan och har nu efter avslutat utbildning fått med mig väldigt mycket kunskaper om forskning".

Programmets resurser och hur dessa har använts

Totalt i utbildningen har studentkullen såväl i Borås som Skövde fått ca 3000 lärartimmar. Något färre timmar denna termin jämfört med förra.

Studenterna i Borås har haft mentorsverksamhet från termin 5, där de haft kontakt med en yrkesverksam förskollärare, 3ggr/termin. Studenterna i Skövde startade inte upp mentorskapet eftersom vi redan då visste att vi skulle fasa ut det på sikt och i Skövde skulle vi införa VFU-förskolor. Innehållet i träffarna har styrts av studenterna själva utifrån deras

behov och intresse. Mentorsgrupperna (10 studenter och en mentor) lägger själva upp innehåll och arbetsformer. För att underlätta planering för träffarna har studenterna varit schemafria på onsdag eftermiddag. Dessa träffar har dock inte uppfyllt förväntningarna, flera kommentarer finns som anger att det inte har varit tillräckligt givande. Det har varit bristande intresse och engagemang från både mentor och studenter. Vilket stöd och innehåll som mentorsverksamheten ger, beror mycket på mentorerna men också på studenterna och vilka frågor och samtal som träffarna mynnar ut i. Det är en utfasning av mentorsverksamheten som sker i och med att vi startar i termin 5 i stället för termin 2. Mentorsverksamheten är helt borttaget för kullen som startade VT-22. Vi tror att vi kan nyttja dessa resurser på ett bättre sätt.

Programmets användbarhet och förberedelse för ett föränderligt arbetsliv

96% av studenter anser sig vara redo att efter genomförd utbildning gå ut och undervisa barn i åldern 0-5 år. Det tyder på att innehållet i utbildningen har gett de kunskaper, färdigheter och värderingar som de anser sig behöva. Det finns dock innehåll som studenter önskat att de fått mer kunskaper inom. Här nämns främst specialpedagogik, systematiskt kvalitetsarbete, ledarskap, konflikthantering, vårdnadshavarkontakt, utvecklingssamtal/känsliga samtal, inskolning och estetik. Detta framgår även i kursvärderingar.

Studenterna lyfter fram vikten av VFU i utbildningen. Den verksamhetsförlagda utbildningen integreras i programmet, vilket vi ser som en positiv del. Programkullen drabbades dock även här av olika former av anpassningar kring t.ex. fältdagarna och VFU-dagar pga Covid. VFU-perioden i termin 2 kunde inte genomföras utan vi löste det genom att byta plats på undervisning och flyttade VFU till termin 3 och innehåll från termin 3 till termin 2 i stället. På så vis sköt vi fram VFU något och den kunde sedan genomföras eftersom vi kunde ansöka om dispens för dessa vt-21. Vi fick också vara mer flexibla i kravet på 100% närvaro under denna period samt gav möjlighet att ta igen missade dagar på annat sätt än vi vanligtvis gör.

VFU går i vår utbildning hand i hand med den högskoleförlagda, teoretiska utbildningen, vilket fungerar bra och ger möjlighet för studenten att direkt kunna koppla teorin i aktuell kurs till praktiken. Det är också något som studenterna lyfter fram som styrkor i programmet, men som alltid så finns det även kommentar om det motsatta:

”Jag tycker upplägget med VFU är bra. Det är givande att få komma ut på VFU varje termin då man kan se och testa det man läst om i teorin i praktiken. Det blir mer lättförståeligt och man tar in det bättre”.

”I vissa delar har det tidvis varit lite rörigt att ha en vecka vfu här och sedan en månad senare ha en vecka till på vfu. Hade önskat att vfu-perioden var mer sammanhängande för att man ska kunna utnyttja tiden till fullo”.

I programvärderingen anger 64 % ”stämmer helt” på frågan om VFU gett dem ett gott stöd i utbildningen för professionsutvecklingen, 28 % svarar stämmer ganska bra. Vi har även i

denna programvärdering fått kommentar som rör att det är för många VFU-uppgifter, vilket kan vara något vi behöver se över.

Även kursvärderingarna visar att VFU är uppskattat och ett bra sätt att lära. I kommentarerna finns önskemål om att få mer och längre VFU-perioder för att kunna bygga relationer och se mer helheter i verksamheten. Vi har valt att ha kortare VFU-perioder till förmån för att få in det i varje termin i stället för längre perioder och få tillfällena. Det var även något som UKÄ såg som positivt vid granskningen 2018, där de lyfte just den fina röda tråden där studenterna får kontinuerligt väva samman HFU och VFU under terminerna. Vi har arbetat för att få VFU-målen och progressionen tydligare, så att de skall vara enklare för VFU-lärare och student att förstå innebörden i dessa. Här har vi utarbetat bedömningsunderlag med betygskriterier. Genom att vi arbetat med dessa frågor såväl i programråd som i programutvecklingsgrupp har vi fått inblick från olika håll och på så sätt ökat kvalitén. Trots det finns kommentarer från studenter som anger att VFU målen borde vara enklare formulerade. Vi har VFU-dagar där VFU-lärare bjuds in för att få genomgång av VFU perioden och dess mål. Under Coronapandemin har dessa ersatts av digitala träffar och vi har märkt en ökad närvaro bland VFU-lärarna vilket är mycket positivt. Vi har fortsatt med dessa digitala träffar, vilket varit en önskan från VFU-lärarna.

Majoriteten av studenterna (56%) anger svarsalternativ stämmer delvis på frågan som rör om utbildningen uppfyllde de förväntningar de hade när de startade programmet. 44% anger svarsalternativ stämmer helt respektive stämmer ganska bra. Även här syns konsekvenserna av pandemin.

Utvecklingsområden och eventuella förslag till förändringar

- Vi får fundera över hur vi kan möta studenternas önskemål om mer kunskaper i möte med vårdnadshavare i svåra samtal, specialpedagogik, ledarskap och konflikthantering.
- Kursen i Specialpedagogik upplever studenterna som allt för kort och intensiv, men ett viktigt ämne som de önskar få mer tid till. Det är något som framkommer varje termin, år efter år och vi har ännu inte gjort något åt det. Vi behöver se över hur vi kan göra kursen mindre stressig för studenterna, utan att förlora innehåll. Vi har haft funderingar på att dela in de tre kurserna i UVK2 i tre kurser a´10 hp. Vi behöver fundera mer över den möjligheten.
- Fundera över hur vi kan få fler studenter som känner att de har tillräckliga förkunskaper för att ta till sig undervisningen i termin 4, samt om och i så fall hur de praktiska inslagen kan stärkas.
- Vi behöver också fortsätta att arbeta med att öka studentinflytandet och få ännu fler studenter som svarar på kurs- och programvärderingar.
- Hur får vi fler studenter att söka till förskolläraryrket? Hur får vi fler manliga studenter att söka till programmet, det är ett utvecklingsområde som är en större fråga än vad vi på lärosätet kan arbeta med själva, men ett mycket viktigt område.

- Vi behöver ständigt arbeta med progressionen i utbildningen.
- Implementera och arbeta mer utifrån projektet "Riskfylld utbildning", så det får spridning i lärarlaget. Ett utvecklingsprojekt som handlar om att utveckla bemötande och förhållningssätt hos oss lärare och vår undervisning för att därigenom få fler reflekterande studenter som vågar tro på sina kunskaper och förmågor.
- För att öka kvarvaron och genomströmningen bör studenter som har få avklarade poäng kontaktas i god tid. På så vis kan vi kanske försöka få tillbaka studenten till studierna igen. Vi kan också påminna dem om det stöd som finnas att få på Högskolan i Borås. Det kan troligen även påverka positivt om studenterna känner att det finns engagemang och intresse från oss lärare, att de fullföljer sin utbildning. Önskvärt hade varit att någon lärare hade en sådan uppsökande roll till dessa studenter.

// Programansvarig Camilla Carlsson